

Arbetsordning

Detta dokument beskriver hur arbetet på Hyresgästföreningens förbundsstämma 2023 går till. Arbetsordningen beskriver den metod vi använder, hur arbetet på stämman praktiskt går till, och vem som har rätt att vara med att lägga förslag och fatta beslut.

Dokumentet tar också upp en särskild ordning för hantering av stadgemotioner samt organisationsutredningens förslag.

I slutet av dokumentet finns en ordlista med begrepp som förekommer i arbetsordningen eller som brukar användas på stämman.

Se även Hyresgästföreningens stadgar § 5.3.2 *Ombud och ersättare*, samt § 5.3.5, *Val och omröstning vid förbundsstämman*.

Rundabordsmetoden och arbetet på stämman

Arbetet sker i samtalsform

På förbundsstämman använder vi *rundabordsmetoden*. Det är en arbetsform som utgår från att alla deltagare har potential att bidra, och att lösningar kommer fram genom samtal.

Syftet med metoden är att få ett högt engagemang och stor delaktighet i stämmoarbetet. Fokus ligger på samtalet mellan ombuden, som i mindre grupper kring runda bord behandlar motioner, program och rapporter som förbundsstyrelsen lagt fram, och andra ärenden.

Varje bord har fem eller sex deltagare, varav en bordsvärd som utsetts i förväg (varje region utser tre bordsvärdar). Bordsvärden har i uppgift att se till att alla får möjlighet att delta i samtalet. Genom att regionernas ombud blandas vid borden kan perspektiv från olika delar av landet komma med i samtalen.

Så här går arbetet till

Beslut kommer att fattas under respektive ämnesområde enligt den indelning av motioner och beslut i de block (områden) som framgår av dagordningen. Ordningen för punkterna på dagordningen kan ändras under stämman gång. Så här går arbetet till för respektive block:

Föredragning och rundabordssamtal

För varje block där motioner och andra beslut ska behandlas finns tid avsatt för samtal och resonemang kring borden. Några block kan inledas med en föredragning från förbundsstyrelsen, andra startar direkt med rundabordssamtal.

Som ombud kan du i det digitala mötessystemet lämna yrkanden som berör beslut under den eller de punkter som behandlas. Du kan också se i läsplattan vilka yrkanden andra ombud lämnat in.

Ordet lämnas fritt

När ett rundabordssamtal avslutas stängs möjligheten att lämna in nya yrkanden, och ordet lämnas fritt i plenum. Du kan ställa muntliga frågor till föredragande eller be om förtydligande av förslag från andra ombud. Det går att tala för ett yrkande, men det är meningen att debatten främst ska ske i rundabordssamtalen, inte i plenum.

Begära ordet görs i det digitala mötessystemet under aktuell dagordningspunkt.

Beslut fattas i plenum

Mötesordföranden har rätt att lägga förslag om diskussionens avslutande och tidsbegränsning för talarna. Ett sådant förslag, eller så kallad ordningsfråga, kan också framföras av stämмоombud. När diskussionen avslutas går stämman till beslut i de frågor som avhandlats i blocket.

Beslut fattas genom omröstning. Det går till så att ordföranden läser upp de förslag till beslut som finns när debatten avslutats. Därefter får de röstberättigade rösta. Förbundsstämmans beslut utgörs av det förslag som har fått mer än hälften av de angivna rösterna (enkel majoritet). Om två förslag har fått lika antal röster avgörs frågan genom lottning.

Reservation ska omedelbart efter beslut inlämnas till presidiet via det digitala mötessystemet.

Personval

Vid val ska sluten omröstning verkställas om någon röstberättigad begär det. Röstsedel ska, för att godkännas, uppta det antal namn som ska väljas. Kandidater anses valda i den ordning de fått röstetal. Om flera kandidater får samma antal röster avgörs frågan genom lottning.

Val till förbundsstyrelsens ledamöter och ersättare sker i två separata val, först väljs ledamöter och därefter ersättare. Vid respektive val kan samtliga nominerade personer väljas till såväl ordinarie som ersättare. För att en nominerad ska vara valbar behöver ett yrkande läggas in i det digitala mötessystemet (ett yrkande per nominerad).

Att lägga förslag, rösta och begära ordet

Röstlängd

Röstlängden består av ombuden och förbundsstyrelsens ordinarie ledamöter. Ombudsförteckningen och därmed röstlängden godkänns i samband med förbundsstämmans öppnande.

Rösträtt i plenum

Varje ombud äger en röst. Den ger rätt att vara med och fatta beslut under förbundsstämman. Ombud och ordinarie ledamöter i förbundsstyrelsen har rösträtt. Ledamot av förbundsstyrelsen har dock inte rösträtt i frågor som rör de gångna räkenskapsårens verksamhet. Röstning med fullmakt är inte tillåten.

Yrkanderätt i plenum

Ombud och förbundsstyrelsens ordinarie ledamöter har *yrkanderätt*, det vill säga rätt att komma med förslag till beslut i de ärenden stämman ska behandla. Ledamot av förbundsstyrelsen har dock inte yrkanderätt utan bara yttranderätt i frågor som rör de gångna räkenskapsårens verksamhet.

Lämna yrkande

Yrkanden, det vill säga förslag till beslut, lämnas skriftligt. Yrkandet görs i det digitala mötessystemet genom att gå in på den punkt på dagordningen frågan gäller. Det ska framgå vem eller vilka som står bakom yrkandet, och vilken motion eller annat beslut yrkandet gäller. Yrkanden ska formuleras i tydliga att-satser.

Begära ordet

Den som vill tala till förbundsstämman ska begära ordet. Det görs via det digitala mötessystemet. Presidiet sköter talarlistan. Den som begär ordet för en *ordningsfråga* hamnar automatiskt överst på talarlistan.

Förbundsstyrelsen har möjlighet att gå in i debatten om frågornas art kräver det.

Talartid

För att få en smidig och demokratisk process där alla ombud har möjlighet att göra sin röst hörd, och där stämman inte fastnar i enstaka frågor, är talartiden satt till:

- 3 minuter för varje inlägg
- 12 minuter totalt under stämman

Presidiet eller ombud kan föreslå att talartiden begränsas ytterligare om det blir risk för att stämman inte hinner behandla alla ärenden.

Förbundsstyrelsens ledamöter omfattas inte av den totala talartiden då de har uppdraget att förklara och förtydliga förbundsstyrelsens resonemang – men de uppmanas att vara tydliga och kortfattade för att bidra till ett effektivt arbete i stämmoförhandlingarna.

Tillfällig ledighet (permission)

Ledighet för tillfällig frånvaro begärs hos presidiet genom det digitala mötessystemet.

Redaktionsutskott

Ett redaktionsutskott väljs av förbundsstämman. Redaktionsutskottets uppgift är att formulera uttalanden som föreslås antas av förbundsstämman och ta hand om kniviga frågor när det gäller formuleringar. Redaktionsutskottet består av förbundsordföranden, ytterligare representant(er) från förbundsstyrelsen, ombud och sakkunniga från förbundskontoret.

Nomineringskommitté

En nomineringskommitté som utsetts av regionerna har i uppgift att föreslå förbundsstämman en valberedning inför kommande stämmoperiod.

Organisationsutredningen på stämman

Förbundsstämman 2020 beslutade att tillsätta en organisationsutredning som ska presenteras vid förbundsstämman 2023. Organisationsutredningen kommer först att hanteras i sin helhet som en *rapport* där förbundsstyrelsen redogör för hur arbetet med utredningen har sett ut. Organisationsutredningen som rapport läggs därmed till handlingarna, enligt förslag.

Därefter kommer organisationsutredningens 18 olika förslag att hanteras var för sig inom respektive område där de hör hemma (block).

Innan stämmoförhandlingarna inleds kommer det att genomföras ett pass om organisationsutredningen med möjligheter att ställa frågor om och lämna synpunkter på de olika förslagen.

Särskild ordning för fastställande av stadgarna

Att hantera stadgemotioner och fastställa stadgarna är en del av stämмоarbetet som kan vara extra utmanande. Förbundsstyrelsen har lagt fram ett förslag till reviderade stadgar, samtidigt som det finns motioner som är skrivna utifrån de stadgar som antogs på förbundsstämman 2020. Vissa av dessa motioner innehåller exakta förslag till nya formuleringar i stadgarnas paragrafer, medan andra föreslår mer generellt att stadgarna skrivs om i något avseende.

För att få en så smidig hantering som möjligt föreslås förbundsstämman hantera stadgarna enligt en särskild ordning, som presenteras här.

Yrkanden lämnas som konkreta förslag till stadgeändringar

Yrkanden som gäller stadgarna lämnas som *konkreta förslag till ändringar*, ställda mot det förslag till nya stadgar som förbundsstyrelsen lagt fram (inklusive förslagen från organisationsutredningen). Här kan yrkanden lyftas utifrån de stadgemotioner som lämnats in, men det gäller att förbundsstämman får konkreta förslag att ta ställning till: det måste vara tydligt exakt vilken ändring i stadgarna som föreslås.

Det är möjligt att yrka på motförslag till ändringar som föreslås av förbundsstyrelsen, eller att lyfta stadgeändringar utifrån inkomna motioner. Det är däremot inte möjligt att föreslå ändringar av stadgeskrivningar där vare sig förbundsstyrelsen eller någon motion föreslagit någon ändring.

Till ombudens hjälp finns en guide till stadgeyrkanden. Möjlighet att lämna yrkanden på stadgarna kommer öppnas i förväg, för att underlätta arbetet för ombuden under själva stämman.

Plenumdebatt

När yrkanden lämnats in öppnas för debatt i plenum kring stadgarna. Nya yrkanden kan inte längre läggas.

Beslut i plenum

Efter streck i debatten går förbundsstämman till beslut. Ordningen kommer vara:

1. Beslut kring övergripande stadgerelaterade frågor som inte innebär ändrade skrivingar i stadgarna.
2. Beslut kring stadgarna *paragraf för paragraf*. Här är förbundsstyrelsens förslag till nya stadgar huvudförslag, mot detta ställs de yrkanden som lagts av ombuden.

Dessa kan vara skrivna antingen direkt utifrån förbundsstyrelsens förslag, eller som förslag som lyfts från inkomna motioner.

3. Motioner där inga yrkanden lagts behandlas gemensamt för att spara tid.
4. Beslut om fastställande av stadgarna samt när de börjar gälla.

Ordlista

<i>Acklamation</i>	Muntlig omröstning i plenum. Ordföranden ställer två olika förslag mot varandra och ombuden ropar <i>ja</i> till det förslag de vill rösta på (man ropar aldrig <i>nej</i>). Om det är otydligt vilket förslag som vinner kan ombud eller ordförande begära <i>votering</i> – då röstar ombuden genom sina läsplattor.
<i>Ajournering</i>	Förhandlingarna avbryts för till exempel måltid eller paus.
<i>Avslå</i>	Att rösta nej till ett förslag.
<i>Besvara</i>	Att anse ett förslag hanterat utan att varken bifalla eller avslå det.
<i>Bifalla</i>	Att rösta ja till ett förslag.
<i>Dagordning</i>	Dagordningen beskriver vilka ärenden som ska behandlas av stämman och i vilken följd. Flera motioner eller beslut kan samlas under samma punkt i dagordningen.
<i>Delegat</i>	Annat ord för ombud.
<i>Föredragande</i>	Ledamot i förbundsstyrelsen eller tjänsteman som fått i uppdrag att föra förbundsstyrelsens talan i ett ämne.
<i>Justera/justerare</i>	Stämman utser två justerare. Deras uppgift är att kontrollera att protokollet korrekt beskriver vad som skedde och vilka beslut som fattades på stämman.
<i>Kontraposition</i>	Motförslag till ett huvudförslag i en omröstning. Utgångspunkten är att förbundsstyrelsens förslag är huvudförslag och övriga förslag är motförslag till det.
<i>Lägga till handlingarna</i>	Vissa dokument läggs till handlingarna utan omröstning när de är färdigbehandlade, till exempel styrelsens verksamhetsberättelse, som ombuden kan ha synpunkter på men som inte kan förändras.
<i>Motion</i>	Förslag från medlem, lokal hyresgästförening, hyresgästförening, regionstyrelse eller regionfullmäktige till stämman.
<i>Ombud</i>	Ombuden på stämman representerar medlemmarna. Att vara ombud är ett förtroendeuppdrag.
<i>Ordningsfråga</i>	En ordningsfråga gäller formerna för mötet. Ett ombud kan till exempel föreslå att talartiden förkortas, eller be presidiet förtydliga en beslutsprocess. En ordningsfråga hamnar alltid först på talarlistan.
<i>Parentation</i>	En tyst stund för att hedra personer inom organisationen som gått bort sedan förra stämman.
<i>Plenum</i>	Plenum är när hela stämman arbetar tillsammans, ledd av presidiet (till skillnad från rundabordssamtalen). Alla beslut fattas i plenum.

<i>Plädering</i>	Att tala för en person i ett personval. Man talar alltid <i>för</i> en kandidat, aldrig emot.
<i>Proposition</i>	Förslag till beslut.
<i>Propositionsordning</i>	Om det finns olika förslag till beslut gör mötesordföranden ett förslag till hur beslutet ska fattas för att alla förslag ska komma med. Mötesordföranden beskriver propositionsordningen så att ombuden förstår hur de ska göra.
<i>Reservation</i>	Ett ombud kan reservera sig mot ett beslut i plenum som hen inte står bakom. Detta noteras då i protokollet. Reservation är en mycket stark markering.
<i>Protokollsanteckning</i>	Ombud kan begära att särskilda anteckningar görs i protokollet.
<i>Streck i debatten</i>	Streck i debatten innebär att det inte längre går att begära ordet, och debatten avslutas efter att alla som redan står på talarlistan fått tala. När streck i debatten är satt och talarlistan tom redogör mötesordförande för vilka yrkanden som lagts. Därefter går stämman till beslut.
<i>Talartid</i>	Så lång tid ombud får tala i plenum när hen begärt ordet. Talar-tiden fastställs och kan justeras av förbundsstämman.
<i>Tillstyrka</i>	Rekommendera bifall.
<i>Votering</i>	Omröstning.
<i>Yrkande</i>	Förslag till beslut från ombud på stämman i de frågor stämman ska behandla. Ett yrkande måste formuleras i en eller flera tydliga att-satser.
<i>Yttrande</i>	Inlägg i debatten.